

LAKIALOITE 37/2007 vp

Laki hehkulamppujen myynnin kieltämisestä

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallitus on päättänyt hallitusohjelmassaan korostaa panostuksia energiansäästöön ja energiatehokkuuden parantamiseen tällä eduskuntakaudella. Sähkönkulutus kasvaa Suomessa pari prosenttia vuodessa. Vuonna 2006 energiankulutus oli 90 terawattituntia. Ilmastonmuutoksen vaikutusten hillitsemiseksi ja hiilidioksidipäästö-

jen vähentämiseksi pelkkä energiamuotojen kehittäminen ja edistäminen ei riitä. Energiankulutuksen kasvun katkaiseminen on myös välttämätöntä. Jos hehkulamput korvattaisiin energiansäästölampuilla, sähkön säästö vuositason olisi noin 1 TWh.

PERUSTELUT

Yleisperustelut

Tarve hehkulamppujen kieltämiseen

Kodinkoneiden ja kulutuselektroniikan energiatehokkuus paranee jatkuvasti. Tästä huolimatta myös yksityistalouksien energiankulutus kasvaa. Hyvä tapa säästää energiaa kodeissa on siirtyminen hehkulamppujen käytöstä energiansäästölampujen tai muiden vähän energiaa kuluttavien valolähteiden, kuten esim. LED-valojen, käyttöön. Australiassa hehkulamppujen myyminen on kiellettyä kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen, ja mm. Kaliforniassa, Ontariossa ja Saksassa harkitaan hehkulamppujen käytön kieltämistä. Myös Suomessa siirtyminen hehkulampuista muihin vähän energiaa kuluttaviin valolähteisiin merkitsisi suurta sähkön säästöä.

Energiansäästöpotentiaali

Hehkulamppujen hankkiminen on halpaa, ja tämä ohjaa kuluttajien käyttäytymistä. Loppujen lopuksi hehkulamput ovat kuitenkin kalliimpia kuin energiansäästölamput, koska ne kuluttavat huomattavasti enemmän energiaa ja kestävät lyhyemmän aikaa.

Vuonna 2000 kotitalouksien valaistukseen kului energia noin 1 617 GWh/a, mikä on keskimäärin 678 kWh/a kotitaloutta kohden. Valaistuksen osuus oli noin 18 prosenttia kotitalouksien energiankulutuksesta. Tästä menee arviolta 1 342 GWh/a hehkulampuilla tapahtuvaan valaistukseen, mikä on 83 prosenttia valaistuksen koko energiankulutuksesta. Työtehoseura TTS:n julkaisun nro 384 mukaan valaistusenergian kokonaiskulutukseksi vuonna 2010 arvioidaan 1 747 GWh/a, mikä merkitsee 8 prosentin kasvua kymmenessä vuodessa. Tästä energiankulu-

tuksesta hehkulamppujen osuudeksi arvioidaan 78 prosenttia.

Hehkulamppujen ja energiansäästölamppujen erona on, että energiansäästölamput tuottavat saman valaistustehon pienemmällä sähköteholla. Esimerkkinä voidaan mainita, että 11 W:n energiansäästölamppu tuottaa saman valon määrän kuin 60 W:n hehkulamppu.

Jos kaikki hekulamput Suomessa vaihdettaisiin energiansäästölamppuihin, sähkön säästö olisi noin 1 TWh, eli 1 000 000 000 kWh vuodessa. Yksityistalouksien osalta tämä merkitsisi 80—100 miljoonan euron säästöä vuodessa. Hiilidioksidipäästöt vähenisivät 200 000—300 000 tonnia vuodessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Pykälän 1 momentissa kielletään hehkulamppujen myynti vähittäiskaupoissa. Hehkulampulla tarkoitetaan lampua, jossa valonlähteenä on hekulanka, joka kuumentuessaan tuottaa valoa. Erona esim. energiansäästölamppuun on, että energiansäästölamppu sisältää sähkön avulla valaisevaa kaasua.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että halogeenilamppuja ei tulla kieltämään vähittäiskaupassa. Halogeenilampuissa on myös valonlähteenä hekulanka, mutta koska lasikuvun täytteenä on jodi- tai bromikaasua, lankaa voidaan kuumentaa enemmän kuin tavallisessa hekulamputta, mistä johtuen halogeenilamppu kuluttaa vähemmän energiaa.

2 §. Markkina- ja tarjontamuutosten vuoksi ehdotetaan, että valtioneuvosto säättää tarkemmin asetuksella vähittäiskaupassa myytävistä lampuista. Lähtökohtana on, että nykyiset hekulamput vaihdetaan energiansäästölamppuihin, jotta energiaa voitaisiin säästää huomattavia määriä.

3 §. Pykälässä säädetään hehkulamppujen myyntikielto tulevaisuuteen voimaan kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen, jotta markkinat ehtivät sopeutua muutokseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

hehkulamppujen myynnin kieltämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hehkulamppujen myynti vähittäiskaupassa on kielletty.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske hekulankalamppuja, joiden täytteenä on jodi- tai bromikaasu ja joista käytetään nimitystä halogeenilamppu.

2 §

Tarkempia säännöksiä vähittäiskaupassa myytävistä lampuista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämä kielto tulee voimaan kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen siten, ettei hekulampuja saa enää myydä vähittäiskaupassa 1.1.2011 lukien.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2007

Christina Gestrin /r
Anna-Maja Henriksson /r
Mikaela Nylander /r
Mats Nylund /r
Ulla-Maj Wideroos /r
Elisabeth Naucclér /r
Håkan Nordman /r

Pentti Tiusanen /vas
Thomas Blomqvist /r
Ville Niinistö /vihr
Johanna Sumuvuori /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Heidi Hautala /vihr
Pekka Haavisto /vihr